

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

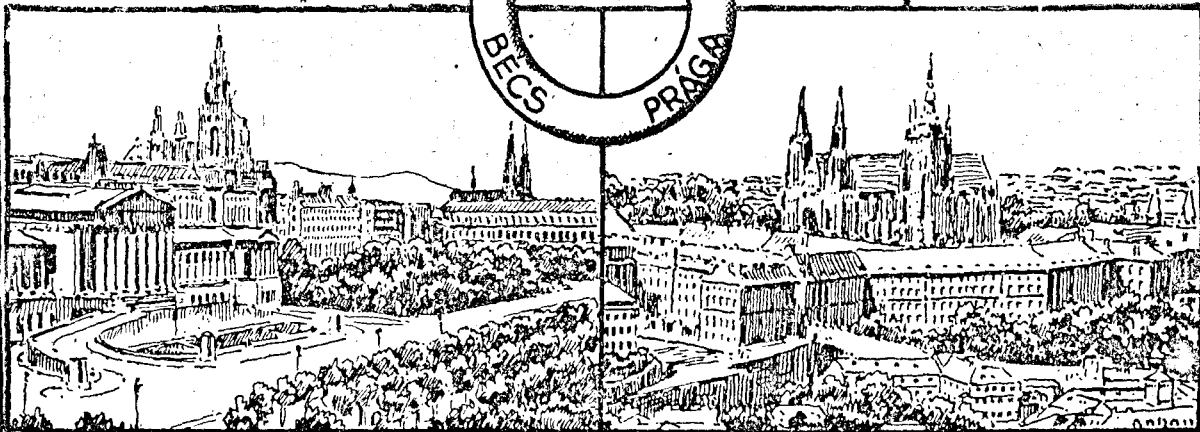
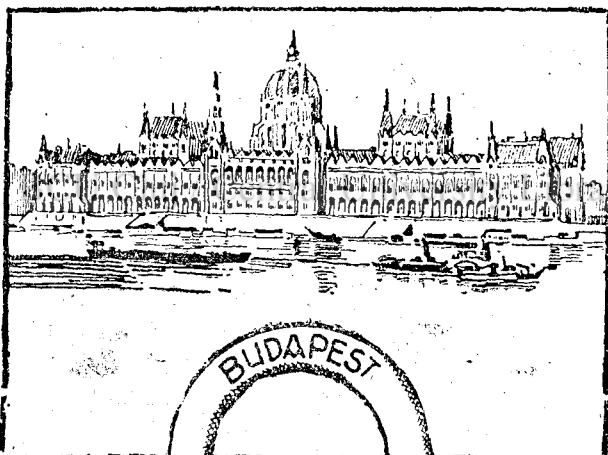
FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca).
 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Az újesztendő külpolitikája.

Az államférfiak karácsonyi nyilatkozatai nagyfontosságú tervekre világítottak rá. Mindeket első sorban azok érdekelnek, amelyek a Duna mentén fekvő országok helyzetének rendezését célozzák.

Ez a kérdés döntötte romba a magyar-osztrák monarchiát, ez teremtette meg az ugynevezett utódállamokat. Lengyelország és a kisantant országai: Románia, Jugoszlávia, Csehország azzal a föltétellel nyerték el a

A kártyát ezuttal is — mint általában a keletkezés után — francia kezek keverik. A kártya ezuttal is akkörüli a kérdés körül fog: hogyan lehetne Németország erejét gyengíteni, hogy többé ne veszélyeztethesse Franciaország hatalmi vágyait?

monarchia legszebb részeit, hogy mindenható támogatói lesznek a francia hatalmi politikának s kelet felől sakkban tartják az ujraszervezködő Németországot.

Csupán két ország nem hódolt be a franciák németellenes terveinek: Magyarország

és Ausztria. Magyarország a háboru után az angoloknál talált gazdasági támogatást és az olaszokkal kötött politikai szövetséget. Ausztria pedig németországi fajtestvérei felé tekintett és tíz éven át minden követ megmozgatott, hogy területileg is Németországhoz csatlakozhassék.

Amint ismeretes, Franciaország Ausztria kísérleteit nemcsak megakadályozta, de a csatlakozás mozgalmait Ausztria még súlyosabb megbénítására használta föl.

Most aztán a franciák a gazdasági válságot is ki akarják aknázni terveik érdekében. Mind Magyarországot, mind Ausztriát arra igyekeznek rábírni, hogy kapcsolatot keresenek a franciák szövetségeseivel: a kisantant államaival. Ez utóbbiak ugyanis nem kevésbé szenvednek a mai idők csapásaitól.

A győzelmi mámor eloszlása után tehát a franciák is kezdenek ráébredni, hogy nagy botorság volt a monarchiát szétdarabolni. Mostani terveik voltaképpen nem céloznak

egyebet, mint hogy a szétdarabolt területet, a Duna-völgyét, valamilyen egységbe újra összekovácsolják.

Első sorban Magyarországot és Csehországot szeretnék kibékíteni. Karácsonykor Csehország részéről Benes külügyminiszter majd más miniszterek nyilatkoztak a franciáktól sugalmazott kiegyezés mellett. Magyarországról Bethlen István gróf jelentette ki, hogy a két ország gazdasági megértésének csakugyan eljött az ideje, de erősen hangsúlyozta, hogy a két ország kibéküléséről csak akkor lehet szó, ha Magyarország nagy sérelmeit politikai téren is orvosolni fogják.

Ez az utóbbi kijelentés nem esett a csehek nyérére, hiszen tudvalevően a békeszerződés csak egymillió magyart hajtottak cseh uralkodás alá. Tehát egyelőre nyilatkozatokban folyik a vita a magyarok, osztrákok és csehek jövő kapcsolatainak kialakulásáról. Lesz-e békeszerződés gazdasági érintkezés Budapest, Bécs és Prága között? Ez egyik legfőbb kérdése a újraszűzendő külpolitikájának!

Miért várunk teherkönnyítést?

Eddig az volt a városi ember köztudatában, hogy csak a falun van jólét. A városi embernek azonban még csak fogalma sem lehet arról, hogy falun a mezőgazdasági termények és a lábas jószág árainak szédületes esése miatt milyen nyomoruság következett be.

Az a falusi ember, akinek például adótartozása van, hihetetlen semmiért kénytelen elpocsékolni a jószágát vagy a szemes terményeit. Az őszi vásárokon 1500 leit ígértek egy idősebb tehénért, egy bornyu ára pedig 300 lei volt. Miféle jövedelem zsugorodást jelent ez a gazdálkodó embernek! Nem sok nagytájtás kell annak a kijelentéséhez, hogy a kissé hitványabb jószágnak többet ér a bőre, mint a husa. A gabonafélék piaci áráról nem beszélünk, mert azt mindenki tudja, hogy milyen rettenetes állapotok következtek be.

De ez csak az egyik oka a falusiak elpénztelenedésének; a falusi embert azonban ezenkívül minden más is nyomorítja.

Elmondok egy érdekes körülményt, amely a keresetet kisebbíti.

Egy kis többtermelés mutatkozik például aprójószágban, gyümölcsben, zöldségben, tejtermékekben és mondjuk búzában. Annál inkább beviszi a földműves ember ezeket a legközelebbi heti vásárra, mert arra a csökkenésére is szüksége lenne, amit mindezt megkapni fog. Az itt felsorolt termékeket azonban csak úgy lesz képes eladni, ha a családból négyen-ötven bemennek a szekéren, mert más helyen kell árusítani a libát, ismét más helyen az almát, a zöldség félének és a vajnak ismét más-más helye van és végül egészen külön van a búzapiac. Mindegyikfélénél ott kell állania valakinek a családból és a szá-

*Minden magyar ember jegyezze jól meg,
hogy a magyar egyházak biztosító intézete a*

„MINERVA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni

kérnél is hagyni kell valakit, mert különben pénzbüntetést ró ki a komiszár. Na most más mindegyikféle cikk után külön meg kell fizetni a helypénzt. Otthon meg áll a munka, mert az egész család a piacon árul. Addig, míg ára volt a terményeknek, addig oda sem nézett a földmives ember ezeknek a helypénzeknek, de bizony ma nagy percent a helypénz is, meg a vám is és mindezek nagyon megberetváltják a földmives ember keresetét.

Ezenkívül azonban még itt-ott a birság is meglátogatja a gazdaembert. Ha például otthon a ház előtti árok nincs a csendőr izlésének megfelelőleg kitakarítva vagy ha a tehéntartó gazda a városba tejet hoz be, nagyon könnyen megkaphatja a birságot, ha a

tejnek nincs meg a kellő zsir tartalma. Hiszen helyes: a hamisítókat meg kell birságotolni, de viszont olyan körülmények is szerepet játszhatnak, amelyeknek a tehéntartó gazda igazán nem oka, teszem föl azt, ha a takarmány változott, vagy a jószág valami olyan betegségen ment át, amelyet fel sem ismert senki.

Mindezeket azért sorokaztattam itt fel, hogy belássuk végre mi minden hozzájárul ahhoz, hogy a falusi ember keresete a legcsekélyebbre csökkent. Vajjon csodálkozhatik-e valaki ezek után, ha a falusi ember epekedve várja azokat az intézkedéseket, amelyek rettenetes terhein könnyítenek?

Szilvássy István.

Külföld

A nagyhatalmak ellentétei.

Az egybehangzó hírek szerint Németország képtelen fizetni a jóvátétel címén rátett terheket, Franciaország pedig feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a háboruban elpusztított területek helyreállítása címén járó követeléseit megkapja, mert különben a francia költségvetés is felborul. Ezért a francia kormány semmiképpen nem fogadja el azt az angol javaslatot, hogy a német fizetési kötelezettségeket öt évre felfüggeszék.

Az angol kormány most nemzetközi tárgyaláson akarja az egész jóvátételi kérdés újabb rendezését. Valószínű, hogy már ebben a hónapban össze fog ülni ez a nemzetközi bizottság Svájcban, de arra kevés remény van, hogy jó eredménnyel dolgozhassék, épen a már ismertetett francia álláspont miatt. Épen ezért az angol kormány máris foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a nyáron esedékes saját jóvátételi fizetéseire halasztást fog kérni. Lehet, hogy ez csak kényszereszköz, Franciaország megpuhítására, de lehet egészen

komoly szándék, mert Anglia is csak akkor fizethet, ha megkaphatja a saját nagy külföldi követeléseinek esedékes részleteit. Franciaországban pedig nagyon elkeseredett a hangulat Németország ellen. Nem is minden ok nélkül, mert a német gazdasági helyzet leromlásához nagy mértékben hozzájárult az, hogy a németek a kapott külföldi kölcsönök nagy részét nagyobb kamatra tovább adták Oroszországnak s a szovjet — nagy gazdasági terveinek bukása folytán — nem tud fizetni. Viszont ez talán még sem elég ok arra, hogy Németország Rajna-melletti területeit zálogként megint megszállja Franciaország, amire a szélső nemzeti újságok állandóan izgatnak. Egy ilyen lépésből kiszámíthatatlan bonyadalmak származhatnak, már pedig épen elég bajunk van így is.

Francia-orosz barátság. Franciaország két évre meg nem támadási szerződést kötött a szovjettel. Ez a szerződés nagy és kellemetlen meglepetés Németországra, amely komolyan számított törekvéseiben a szovjet támogatására, viszont teljes mértékben mutatja a francia külpo-

litika bámulatos ügyességét. Ezzel a sakkhuzással nemcsak Németországot hozta zavarba, de biztosította önmagát s legalább erre a két évre Romániát és Lengyelországot Oroszország támadásától.

Eladó ország. Anglia egyik északamerikai birodalma: Ujfundland, egy nagy területét — sok nemes prémü állat hazáját, Labradort, felajánlotta a szomszédos, ugyancsak angol birodalomnak, Kanadának. Százhuszonöt millió dollárt kért érte s ezzel akarta zilált pénzügyeit rendezni. De ma Kanada sincs olyan helyzetben, hogy egy ilyen nagy összeget ki tudjon adni, ezért nem vette meg Labradort. Ujfundland erre egyszerűen segített magán: felfüggesztették az államadosságok fizetését. Nem volt első ezen a téren s nem is utolsó.

Az oroszok nem akarnak lemondani! A román-orosz tárgyalásokból kifolyólag olyan hírek látnak napvilágot, mintha a szovjet elismerné Besszarábiának Romániához való tartozását. Ezzel szemben Litvinov orosz külügyi népbiztos éppen ellentétes magyarázatokra alkalmas kijelentéseket tett.

61

Erdekes jóslat. Borah szenátor, közismert amerikai politikus, egyik svédországi ujságíró számára a következő jóslatot tette az 1932. évre:

„ — Kizártnak tartom, hogy az európai kérdéseket mindaddig fíleg lehessen oldani, amíg a békeszerződéseket és a jóvátételeket revízió alá nem veszik. A jelenlegi európai béke a fegyverekre van alapítva. Európa leszerelése mindaddig megvalósít hatatlan, amíg a Németországon áthaladó lengyel utvonalat, Magyarország megcsonkítását és az orosz veszélyt nem hatálytalantítják. A jelenlegi súlyos helyzet csak Európának és Amerikának együttműködése által szüntethető meg a fentemlített feltételek alapján.

Előre nyomulnak a japán csapatok. Az északmandzsúriai harctéren tovább folynak a kínai és japán csapatok háborúskodásai. A japánok elővonulása tovább tart és elérték a tulajdonképeni Kína határát védő kínai falat. A kinaikat nagyon elkésérltette Mandzsúria elvesztése. A kínai csapatok hadvezérlét felmentették állásából és a nagy veszteség miatt gyásznapot tartottak. A kínai japán háborúskodásba tehát döntő fordulat várható.

Letartóztatták Gandhit. Az angol kormányzat és India népe között teljes erővel kiújult a hárc. Gandhi miután hazaérkezett Indiába, az alkirályal akart tárgyalni Bombayban. Az alkirály azonban kijelentete, hogy nem hajlandó fogadni Gandhit, sőt, hogy további elégedetlenségeknek elejét vegye letartóztattatta Gandhit. Ennek következtében India népe és az angol kormányzat között megint kiújultak az ellentétek.

Belpolitikai hírek

Fel akarják osztani Udvarhely-megyét.

Ujabb nagy támadás készül a székely nép ősi jogai ellen. Udvarhelymegye prefektusa egy nyilatkozatában kijelentette, hogy Udvarhelymegyét meg fogják szüntetni. A prefektus szerint Udvarhelymegyének olyan szegény a lakossága, hogy nem tudja a vármegye terheit viselni s ezért kettészelik a megyét, felét Nagyküküllő, másik felét pedig Marostordához csatolják.

Az udvarhelymegyei prefektus terve nagy felzúdulást okozott a megye lakosságának körében, mert az évszázadok óta fennálló ősrégi székelyszék fennmaradását veszélyezteti, még pedig minden alap nélkül, mert Udvarhelymegye pénzügyi állapotai semmivel sem rosszabbak, mint amilyen állapotok a többi megyékben uralkodnak.

Tervbevették a nyugdíjilletmények leszállítását. A kormány takarékosági okokból már régebben tervbe vette az összes nyugdíjilletmények leszállítását. A folyó évi költségvetésben 800 millió lejjel kevesebbet vettek fel nyugdíjilletmények fedezésére, mint a tavalyi évben. Ennek következtében a nyugdíjjárulékokat le fogják szállítani. Hir szerint a kormány az alapnyugdíjat érintetlenül hagyja, az összes pótlékokat, járulékokat és lakbéréket le fogja szállítani. Mint-hogy a nyugdíjilletménynek ezek a pótlösszegek tették tekintélyes részét, a nyugdíjasokat nagyon érzékenyen fogja érinteni a nyugdíjainak ilyen módon való leszállítása. A nyugdíjleszállítást minisztertanácsi határozattal fogják életbeléptetni. A Bukarestben megjelenő Viitorul című román ujság szerint a nyugdíja-

sok illetményeit csak abban a mértékben fogják leszállítani, mint ahogyan az állami tisztviselők fizetését, vagyis a nyugdíjasoknál is 15 százalék fizetés csökkentést fognak alkalmazni. A Viitorul szerint a minisztérium komoly intézkedéseket fog foganatosítani, hogy a nyugdíjilletményeket ezután rendesen fizessék ki.

Döntő fordulat várható a belpolitikában. Politikai körökben január közepére nagy változásokat jósolnak. Hir szerint pártközi kormány fog alakulni, amelyet az összes pártok támogatni fognak. Január közepére visszaérkeznek külföldi utjaikról a politikai pártok vezetői. Argetoianu pénzügyminiszter jelenleg Rómában Mussolinivel tárgyal s az ő tárgyalásainak eredményétől függ részben, hogy hogyan fog alakulni a belpolitikai helyzet? Ha Iorga be is adja lemondását, a Iorga-kormány pénzügyminisztere tovább is megtartja miniszteri tárcáját. Ebben az esetben Titulescuval alakítana pártközi kormányt. A bukaresti lapok nagy változásokat várnak Titulescu januári látogatásától.

Lesz-e kölcsön? A Román Nemzeti Bank igazgatója Párisban tárgyalásokat folytatott egy Romániának nyújtandó nagyobb kölcsönről. A francia Nemzeti Bank állítólag hajlandó Romániának 1400 millió lejnyi összeget kölcsön adni.

INGYEN KÜLDÖM
SZŐLŐOLTVÁNY és GYÖMÖLCSFA
árjegyzékeket,
mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti utmutatómat. Cím:
SZÜCS J. szőlőtelep
Diosig—Bihardószeg (Jud. Bihor) 31.

Hírek

Kétféle mérték. Többször közöltük lapunkban, hogy a regáti tisztviselők és regáti nyugdíjasok soronkívül megkapják fizetéseiket. Az erdélyi tisztviselőknek és nyugdíjasoknak azonban hónapokig kell várniok illetményeik kifizetésére. Ezt a rendszert most a Viitorul című román ujság is elítéli. Cikkében kifejti, hogy helytelen és igazságtalan dolog, hogy csak a bukaresti tisztviselőket és nyugdíjasokat fizetik ki.

Magyar szolgálégény halála Kolozsváron. Galaczi Adorján szolgálégény karácsony másodnapján több társával egy kolozsvári korcsmában mulatott. A mulatók között Galaczi Adorján volt a legházártosabb. A korcsmából való távozásakor késsel támadt az utcán járó emberekre és egy embernek levágta az orrát. A közelben levő rendőr a megtámadott ember segítségére sietett. A garázda szolgálégény a rendőrt is megtámadta s megakarta szurni. A rendőr szorongatott helyzetében támadóját lelőtte. Galaczi azonnal meghalt. Az esetet nemcsak fájdalommal, de szégyenkezéssel jegyezzük föl. A magyar fiukat jobb erkölcsökre kellene nevelni odahaza!

Csak előleggel vállalják az ügyvédek a pereket! A kolozsvári ügyvédi kamara közgyűlése határozathoz kimondotta, hogy ezután az ügyvédek csak előlegfizetése esetén vállalják el a pereket. Az ügyvédek azzal indokolják határozatukat, hogy a nagyszámú illeték és bélyegkiadások miatt az ügyvédek csak akkor tudják a pereket megindítani, ha a felek ezeket a kiadásokat előlegezik.

A király ajándékát is elszedik adóba! Marmor Mózes petrozsényi kereskedő kérvényt nyújtott be a királyhoz. Kérvényében előadta, hogy 13 gyermeke van, mindenét lefoglalták adóhátralék címén és kérte a királyt, hogy segítsen rajta, különben gyermekei éhen halnak. A király 10 ezer lej ajándékot küldött a nyomorgó családnak, az összeget azonban a pénzügyigazgatóság adóhátralékban azonnal lefoglalta. Marmor ekkor újabb levelet intézett a királyhoz. A királyi iroda főnöke azonnal intézkedett, hogy fizessék ki Marmor-nak a 10 ezer lejt. Hosszas huzavona után Marmor 9 ezer lejt vissza tudott szerezni a királyi ajándékból, ezer lejt azonban adóhátralék címén visszatartott a pénzügyigazgatóság.

Lefokozták egy kémkedő őrnagyot. Bukarest egyik kaszárnyájában most fokozták le Varzaru őrnagyot, akit a szovjet részére való kémkedés miatt 20 évi kényszermunkára ítélték. Az őrnagy lefokozásánál megjelentek a bukaresti csapatok parancsnokai és a külföldi államok katonai képviselői. Varzaru őrnagyot a lefokozás után két elítélt őrmesterrel a sóbányákba vitték, hogy kényszermunkára szóló büntetésüket kitöltsék.

Ujabb vasuti merényleteket követtek el a Regátban. A sorozatos vasuti merényletek állandóan megismétlődnek a Regátban. Ujabb három helyen követtek el vasuti merényleteket. Palos és Medea között egy petróleum vonatot akartak kisiklasztani. A mozdony azonban félrelökte az akadályt és a vonat a rablók sortüze között szerencsésen elérte a legközelebbi állomást. Jasi és Vaslui között vasdorongot helyeztek a személyvonat elé és a személyvonat kisiklott. A vonaton csendőrök

utaztak és tűzharcra keltek a bokrokban rejtőző banditákkal. A banditák a csendőrök tüzelése előtt elmenekültek. Bessarábiában Racea állomás mellett akartak szerencsétlenséget előidézni, a mozdonyvezető azonban észrevette a sínekre helyezett vasdorongot és idejében megállította a vonatot.

Halált okozott az adóbírság. Barok Lajos, köztisztviselő ellen eljárást indítottak, mert állítólag üzletéből vasárnap is adott el vevőknek árut. Barok Lajost az üzletéből kifolyólag 48 ezer lej adóbírsággal sújtották, amit 8 nap alatt kellett volna megfizetnie. Barok Lajos annyira lelkére vette a büntetést, hogy szívszélhűdést kapott és meghalt.

Szilágy megyében nagy károkat okoznak a farkasok. A Mészes-hegység erdeiben nagyon elszaporodtak a farkasok. Az éhes vadállatok bemerészkednek a községekbe és csaknem minden nap borjúkat, juhokat, lovakat és kutyákat marcangolnak szét. Közelebről Diósadon egy gazdának 12 juhát és egy lovát falták fel, Zilah határában a juh-állományban okoztak nagyobb kárt.

Hatszáz ezer liter benzint rabolt fel egy franciaországi kikötőben. Rouen, franciaországi kikötőben felrobbant egy benzinszállító hajó. A robbanás alkalmával 200 méter magas láng csapott ki a hajóból. A hajón szerencsére csak egy matróz tartózkodott, aki meghalt.

Egész Európa hó alatt van. Európában nagy havazások voltak. A havazások és hófúvások a vasuti közlekedésben nagy zavarokat okoztak. Sok helyen a vonat-közlekedés teljesen fennakadt. Egész Európát vastag hóréteg borítja és beköszöntött a szigorú téli időjárás.

A BRÁZAV-SÓSBORSZESZ nélkülözhetetlen minden házban!

Dániában sem jobb a helyzet! Dániában annyira elterjedt a cserekereskedelem, hogy egy koppenhágai, női fodrászüzletben egy nő a hajsütésért malaccal fizetett. Minthogy az illető nő egy sertés hizlalóban tisztviselőnő, megállapodott a tulajdonossal, hogy ezután a hajsütésért mindig malaccal fog fizetni.

Haláltokozó szalmaszál. Kiszeli János, szarvasi gazda a nyáron egy szalmaszálát vett a szájába. A szalmaszál a gazdát sugárgomba betegséggel fertőzte meg. A betegség lassan egész testében elterjedt és a gazda nagy szenvedések után meghalt.

Falvakat akarnak telepíteni a Hortobágyra. A Hortobágyot bérlő gazdák az alacsony állatarak miatt nem tudják a legelő béreket fizetni és Debrecen városa olyan alacsony bért kap a Hortobágy pusztáért, hogy annak jövedelme csaknem a semmivel egyenlő. Elhatározták, hogy a Hortobágyot másképpen fogják hasznosítani. Nagyarányu öntözőberendezést fognak építeni a Hortobágyon, a Tisza folyó vizének felhasználásával. Miután az öntöző berendezéssel a Hortobágy talaját feljavítják, új falvakat fognak alapítani a hajdani pusztán.

Németországban plakáton hívják fel az embereket a — mosolygásra. Az orvosok megállapították, hogy azok az emberek, akik mosolyt és vidámságot erőltetnek magukra, könnyebben bírják a mai élet által kivánt küzdelmeket, mint azok, akik bunak eresztik a fejüket. Ez a megállapítás arra bírta a

német városok vezetőségét, hogy „Tessék mosolyogni!” felirású plakátokat helyeztek el mindama helyeken, ahol tömegesebben fordulnak meg az emberek.

Bocskort lopott a somkerek-i postamester. Fagarasan Emil, somkerek-i postamester, a bethleni vásárban szolgájának egy pár bocskort akart vásárolni. Kiválasztotta a bocskort és átadta a szolgájának, aki a bocskorral elment a sátor elől. Fagarasan fel akarta használni az alkalmat, amíg a timár a többi vevőit szolgálta ki és fizetés nélkül meglépett a sátor elől. A timár észrevette a dolgot, galléron csípte a bocskor-tolvaj postamestert, alaposan elverte. Fagarasan 500 lejt fizetett a timárnak, hogy a bocskor árát kiegyenlítsse és megmeneküljön a lopás törvényes következményeitől.

Szarva nőtt egy görög munkásnak. Athénben érdekes operációt hajtottak végre egy munkáson. A munkás homlokán kecskeszarvszerű, három hüvelyk hosszú, szaru-képződmény nőtt. A munkás az operáció előtt kijelentette, hogy homlokáról ő maga többször lefaragta a szarvat, de ez mindig utána nőtt. Amióta megházasodott, szokatlan fejdísz miatt állandó gonyolódás tárgya volt. A kiope-rált emberi szarvat muzeumban helyezték el.

Halált okozott a sikos járda. Boros Györgyné, nagybányai lakos, megcsúszott a sikos járdán. Olyan szerencsétlenül esett el, hogy a nyaka kitört. Azonnal meghalt.

Rossz vége lett a takarékoskodásnak! A szászországi Meiningenben takarékosági okokból beszüntették éjszakára a fogház őrzését. Így sikerült egy betörőnek a fogházból kiszabadulnia, kirabolta a fogház irodáját és megszökött.

A gólya, mint háziállat. Keletporoszország Korschen nevű városában egy állatorvos fészkéből kiesett gólyafiókát nevelt fel. A felnevelt gólyafiu valóságos háziállattá vált és méltóságteljesen sétál a baromfiak között az udvaron. Ősszel, mikor a gólyák délvidékre költöztek, már jól tudott repülni, de eszébe sem jutott, hogy elhagyja nevelő gazdáját. A szelid gólya sok örömet okoz a városka lakóinak.

Turinban áthelyeztek egy templomot. Turin, olaszországi városban egyik utca rendezése alkalmával az utcában levő kis templomot át kellett helyezni. A templomot nem akarták lebontani, hanem áttolták egy másik helyre. Az egész épületet vasbetonyázzal burkolták be, az alaphoz erős görgőket helyeztek el és így sikerült a kis templomot minden baj nélkül 150 méterrel odább tolni.

Agyvértódulás, szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „FERENC JÓZSEF” keserűviz használata által igen sokszor megszüntethetők. Tudományos megállapítások megerősítik, hogy a FERENC JÓZSEF víz a makacs székszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. A FERENC JÓZSEF keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható,

Olvassuk a
„Magyar Nép“-et!

A könyvek tudósa.

Kedves magyar atyámfia, aki téli csendes falusi estéiden a petroleum jó drága, de nem nagyon erős világossága mellett egy tiszteletre méltó könyvből olvasgatsz, amelyet talán éppen a népkönyvtárból kölcsönöztél ki, gondolj szeretettel arra a férfiura, aki hosszú esztendőkön keresztül kemény igyekezettel zörgetett a ti könyvtáraitok felállítására és gazdagítása dolgában.

Tudós doktor Gyalui Farkasra, a kolozsvári egyetemi könyvtár nyugalmazott igazgatójára irányítom egy néhány percre a mindennapi élet gondjaiban megfáradott figyelmedet, aki most, hogy írói munkásságának 50-ik évfordulójához érkezett, főképpen ezzel a törekvéssel érdemli meg a mi külön megemlékezésünket.

Elvész a nép, amely tudomány nélkül való, mondja bölcs szóval a próféta.

Dr. Gyalui Farkas azok közé a tudósok közé tartozik, akik nagyon is megértették, amit Hozseás próféta mondott valamikor, és nagyon szeretvén benneteket, falusi magyarságot, a mi népünket, úgy gondolta, hogy nagyon jó dolog volna számotokra, ha nemcsak minden városban, hanem minden faluban is könyvtár nyílnék meg, amely segítene benneteket az élet nehézségeinek elviselésében.

Mert egy jó könyvnél jobb barátot elgondolni sem lehet.

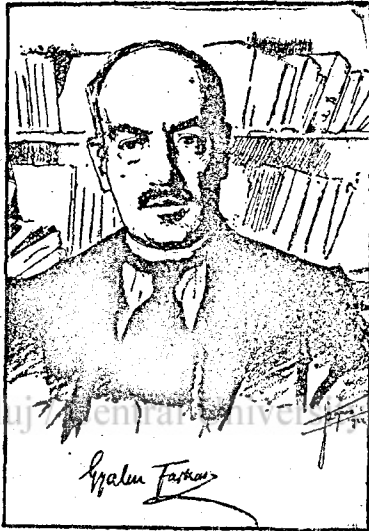
Egyetemi tanári előadásaiiban, az újságokba írt számos cikkeiben hosszú esztendőkön keresztül biztatta és buzdította a vezetőket a nyilvános könyvtárak felállítására; és ha ma sok magyar faluban működik ilyen könyvtár, abban neki nagy érdeme van.

Gyaluban született 1866 november 24-én. Iskoláit az ősi kolozsvári református kollégiumban végezte, az egyetemet Kolozsvárt és Budapesten.

Már mint diák elkezdett újsághoz járni és egészen mostanáig egyik legjelesebb újságírónk, akinek minden cikkében minden időben meleg pártfogásra talált minden becsüleles törekvés és vállalkozás.

Nagy érdeme, hogy sok jelesükről, akikkel életében találkozása volt, egy sereg emlékezetre méltó dolgot jegyzett fel és hozott nyilvánosságra, hogy el ne vesszenek és tanulságul legyenek a jövőző idők számára.

Mikor Budapestről hazakerült Kolozsvárra, Petelei István, a marosvásárhelyi születésű híres költő a lapjához vette munkatársnak és azóta is megmaradt más foglalkozásai között is újságírónak. Annak idején ő értesítette az erdélyi dolgokról a budapesti újságokat, köztük fő-

dr. Gyalui Farkas.

képpen a Budapesti Hírlapot, és ezzel is sokat használt nekiünk.

Miután elvégezte az egyetemet és doktori diplomát szerzett a magyar irodalom- és könyvtár-tudományból, kinevezték egyetemi könyvtári tisztnak, később éppen igazgatónak. Ebben a tisztségében érte a nagy változás, amelynek nehézségei között is megmaradott a posztján nagy hasznára a könyvtárnak. Nyolc év múlva nyugalmába ment.

Erdemei közé tartozik az is, hogy a kolozsvári világhírű egyetemi könyvtári épületet a dr. Erdélyi Pál vezetése alatt nagyobb részt az ő utmutatásai szerint építették meg. Többször járt külföldön, ahol tanulmányozta a híres könyvtárakat és ottan szerzett tapasztalatait értékesítette itthon.

Ezekben az utjaiban megismerkedett a mostani pápával is,

aki akkor egyik olasz könyvtárnak az igazgatója volt.

A könyvek és könyvtárak iránt érzett szeretete ösztönözte arra, hogy egyetemi magántanári képesítést szerezzen a könyvtári tudományokból. Így az egyetemen 17. esztendeig tanította ezeket a tudományokat, sok száz hallgatóját buzdítván és lelkesítvén arra, hogy álljanak a könyvek szolgálatába, bárhova vezetni is sorsuk.

E mellett a munkássága mellett számos tudós és költő munkát írt, amelyek közül nem egyet idegen nyelvekre is lefordítottak. Van egy sereg elbeszélése, szindarabja, amelyek nagyon szép sikert értek el, sok tudományos cikke. Negyven külön könyve és füzetje jelent meg.

Kivánjuk neki, a könyvek szerelmesének és tudósának, hogy érdemes munkásságát számos éven át folytathassa még jó erőben és egészségben mindnyájunk javára és gyönyörűségére.

Kovács Dezső.

Művelődési mozgalmak

SZENT ERZSÉBET ÜNNEP CSIKCSATÓSZEGEN. Csikcsatóság ifjusága Szent Erzsébet emlékezetére két szindarabot adott elő. Előadták Pohárnok Jónőnek „Magyar Szent Erzsébet” című színművét és dr. Haranghi Lászlónak „Szent Erzsébet koldusi című jelenetét. Az előadás kitünően sikerült, a szereplők nagy ügyességgel játszották meg szerepeiket. Szerepeltek: Ilyés Böske, Korodi Juliska, Lakatos Erzsébet, Kovács Erzsébet, Ilyés László, Bors János és Ferenc Annácska. Az énekszámokat Ilyés András kántortanító tanította be. A bevétel felét a szegény iskolás gyermekek könyveinek beszerzésére, másik felét pedig a Kath. Népszövetség által rendezett ingyességakció javára fordították.

ÉNEKKARI TALÁLKOZÓ SZINÉRVÁRALJÁN. A szinérváraljai ref. egyház presbiteriuma az apai, misztótfalui és vámfalui ref. énekkarok bevonásával valóságos ünnepélyt és dalosversenyt rendezett. A jól sikerült ünnepély és dalosverseny nagy hatást váltott ki a jelenvoltak lelkében.

TÓTH EDE „TOLONC“-A A BENCÉDI MÜKEDVELŐK ELŐADÁSÁBAN. A bencédi ifjuság karácsony másodnapján este igen jól sikerült, színdarabbal egybekötött táncestélyt rendezett. Színrekerült Tóth Ede „Tolonc“-a falusi műkedvelőktől igazán nem várt jó előadásban. A szereplők mindegyike jól megállotta a helyét, lépten-nyomon csillogtatva a székely mindenre való rátermettségét. Az előadás középpontjában Ördög Liszka szerepében Farkas Eszter állott, aki meg-rázó erővel alakította a sorsüldözött leány hányódásait, a háttérben pedig meghuzódik Ördög Sára tragédiája Firtos Róza alakításában. Miklós, Liszka imádója és szerelmese Benczédi József, nagy rátermettséggel küzdött le az eléje jövő akadályokat, csakhogy szerelmével egymásé legyenek.

A humorról Benczédi Ferenc gondoskodott, aki olyan művészi tulajdonságokat árult el, amelyek egy hivatott színésznek is dicséretére szolgálnának.

Nagyon ügyes alakítást nyújtott Pap Aron, Pap Dénes.

Dicséretet érdemelnek a többi szereplők is, mint: Pap Gizella, Pap Juli, Pap Sándor, Pap Márta, Pap Eszter, Pap Erzsébet, Pap András, Pap K., Pap Miklós, Pap Pál, Péter Miklós, Benczédi Ida és Firtos Dénes műkedvelők. Minden elismerést megérdemel Gál Dezső tanító, aki nagy odaadással és buzgalommal dolgozott és dolgozik az ifjuság nevelésén, aminek egyik eredménye ez a szép erkölcsi és a 4000 lejes anyagi siker.

M. Gy.

A FALU ROSSZA ÁRPÁSTON. Szép anyagi és erkölcsi siker mellett adták elő Árpástó szolnokdobokamegyei községben a Falu rossza című népszínművet. A betanítás és rendezés fáradságos munkáját Ósz Róza ref. tanítónő végezte. Szerepeltek: Márton Jenő, Márton Tamás, László Juli, Székely Berta, Kerekes János, Móra Margit, Szilágyi Aladár, Sappel Sándor, Móra Anna, Pap Zsuzsa, Albert Agnes, Balázs Tibor, Levei Károly, Móra Déber, Trombitás Aladár, Budai Ferenc és Dénes András.

Református Kórházsorsjáték.

Főnyeremény: EGYMILLIÓ lei!

Tanulmányozza át a nyereményjegyzéket! Beláthatja, hogy ilyen nyeremények reményében érdemes száz leit kockáztatni.

A huzás január hó 20.-án lesz!

Siessen megvenni sorsjegyét. Száz lei beküldése ellenében postán is megrendelheti a sorsjegyirodából: Cluj-Kolozsvár, Str. Braşianu (volt Király-utca) 51. sz.

300 nyeremény	á	300 lei	90,000 lei
200 „	á	500 „	100,000 „
30 „	á	3000 „	90,000 „
10 „	á	5000 „	50,000 „
10 „	á	10,000 „	100,000 „
5 „	á	20,000 „	100,000 „
2 „	á	50,000 „	100,000 „
1 „	á	1.000.000 „	1.000.000 „

558 nyeremény 1.630,000 lei

DALOSÜNNEP SZÁSZRÉGEN-BEN. A szászrégeni Magyar Polgári Dalkör jól sikerült hangversenyt rendezett. A hangversenyen megjelent az Országos Magyar Párt ügyvezető alelnöke dr. Inczedy-Joksmán Ödön is. A szászrégeni Magyar Dalosünnepnek külön érdekességet kölcsönzött, hogy a magyar estélyen a szászok zenekara is közreműködött.

KATHOLIKUS ÜNNEPELY CSIKSZENSIMONON. Csikszent simon-rom. kath. lakossága a katolikus Népszövetség és Nőszövetség vezetése alatt működő inségakció javára műsoros ünnepélyt rendezett. Szavalatok, ének-számok és Blaskó Mária „Rózsák és kenyerek“ című gyermekszíndarabja tették változatossá a műsort. A szereplők kitűnően játszották meg szerepeiket. Szerepeltek: Szőke Boriska, Veres Imre, Schuller Erzsébet, Bardócz Dórika és Cseke Böske. A betanítás munkáját Bokor Mária tanítónő és Gergely József tanító végezték. A tiszta jövedelmet a helybeli szegény gyermekek ruhasegélyére és az inségakció javára fordították.

MÜVELŐDÉSI MOZGALOM BETHLENSZENTMIKLÓSON. A bethlenszentmiklósi unitárius Dávid Ferenc Egyesület szépen sikerült táncmulatsággal egybekötött kultur estélyt rendezett. Az estélyen megnyitó beszédet tartott Sebe Ferenc unitárius lelkész. Énekelt az ifjusági egyesület, majd énekszámok, szavalatok, monológok és színdarabok tették változatossá a minden tekintetben jól sikerült estélyt. A műsor után reggelig tartó táncmulatság következett, amelyik a legjobb hangulatban és rendben folyt le.

Több ezer teljesen meggyógyult

TÜDÖBETEG

bizonyítja kiváló gyógyító hatását az Oláh Károly plebánossal feltafált Antiphystin által felengedélyezett tüdőbajelleni orvosságnak. Ismertető üzenet bárki kérésére díjtalanul küld a gyógyszer egyedüli készítője: Osváth Gyógyszertár, Targu-Mures-Marosvásárhely.

Mikor vágjuk a szerszámfát?

A gazdák, ácsok, építőmesterek és általában mindazok, akik fával bánnak, abban a meggyőződésben élnek, hogy a nedvkeringés idején kívül ledöntött, levágott szerszámfa rövid pár év alatt elkorhad, tönkre megy.

Lássuk, mi is igaz ebből az állításból és általában, mikor kell levágni szerszámfát?

Pontos és német alaposággal Németországban végzett kísérletek beigazolták, hogy a december végétől január közepéig vágott müfa az, mely legtovább eltart, mint használatban levő faanyag.

Azt pedig, hogy miért épen az ilyen faanyag tart a legtovább, a következőképen állapították meg: Vettek négy fenyőfát, melyek korra, egészségre egyenlők voltak, ugyanazon talajon hasonló helyzetben és körülmények között nőttek, fejlődtek. A 4 fát egymás után vágták le: december végén, január végén, február végén, március végén.

A fából ugyanolyan hosszúságu, vastagságu és szélességű (10 m. hosszú, 15 cm. széles és 12 cm. vastag) gerendákat faragtak oly módon, hogy a fák bele a gerendák közepében maradjon.

A gerendákat kiszáritás után állványokra helyezték el és közéjükön sulyokkal megterhelték, hogy ily módon tartó képességüket megállapíthassák.

A kísérletből azt a megfigyelést szerezték, hogy a december végén levágott gerenda volt a legerősebb, a januári vágású gyengébb volt 12%-al, a februári 20%-al, a márciusi pedig 30%-al csökkent tartósságban, illetve teherbíró képességében.

Egyenlőfajú és erősségű fenyőpóznákat, melyeket részint decemberben, részint már-

cius végén vágta le, 10,5 cm. átmérőjű karókká faragta meg és a karókat kiszáradásuk után 1 méter mélyen a földbe helyezték. Így arra a megfigyelésre jutottak, hogy míg a januári vágású karók 16 évig tartottak, addig a márciusiak már a második évben könnyen kidönthetőkké váltak.

A bükkfából készült kocsikerekeknel, melyek egyenlő használatban voltak, a decemberi vágású fából készült talp 5 évig, a februári pedig 2 évig tartott.

A tölgyre nézve is felhozhatok példát. Két egymás mellett álló, egyforma minőségű és kora tölgyet döntöttek ki, egyiket december és a másikat január végén. A fát egyforma vastagságu hordódongókká dolgozták ki, egyenlő nagyságu 10 Hl. ürtartalmu hordókat készítettek belőlük.

A hordókat, miután elkészültek, kiforázva és kitisztítva ujjborral töltötték meg. Azt tapasztalták, hogy a decemberi fából készített hordóból 20 liter, míg a januári vágású fából 35 liter bor apadt el.

A fentiekből láthatólag figyelmeztetnem kell a kisgazda társadalmat, hogy a szerszám és müfa szükségletre szolgáló faanyagot lehetőség szerint december vagy január hónapokban vágják le, mert ezek a vágású fák tömörség, tartóképeség tekintetében felülmúlják a későbbi vágású fákat.

Ezen vágású fáknak fűtőképesége is nagyobb, mint más későbbi hónapokban vágott fáké, mert ekkor a fákban a nedvkeringés teljesen szünetel.

Török Blomér,
okleveles gazda.

Hogyan fűtenek a méhek?

Sokan csodákoznak azon, hogy a méhek nem fogynak meg télen kaptáraikban? Csak nagyon szigorú téli alkalmával pusztul el a méhesalád. Hogy a méhek a nagy hidegben nem pusztulnak el, annak érdekes oka van. A méhek ugyanis télen maguktól észreveszik, ha a hőmérséklet a kaptárban annyira lesüllyedt, hogy veszedelmessé válhatik reájuk nézve. A kaptárok szélén levő méhek amint érzik, hogy testük hőmérséklete 10 fok hőmérséklet alá süllyedt, azonnal nyugtalanodni kezdenek és ez a nyugtalanlás, mint a víz hulláma terjed a méhek között a kaptár belseje felé. A méhek ekkor, mintha vezényszóra tennék, a legközelebbi sejtékből lakmározni kezdenek. Mikor jól laktak ide-oda futnak a kereteken és a szárnyaikkal gyorsan verdesnek. Tehát éppen úgy viselkednek, mint a megfázott ember, aki gyors mozgást végezve emeli teste hőmérsékletét. A méhek által felvett táplálék pedig belső meleget fejleszt, éppen úgy, mint az embernél az étel.

Amikor a jóllakott és futkározó méhek érzik, hogy testük hőmérséklete felemelkedett a 10 fok fölé, csomóba verődnek és nyugodtan maradnak mindaddig, amíg a kaptár hőmérséklete kezd hűlni.

A méheknek ezt a csodálatos fűtőképességét H i m m e r berlini tudós tanulmányozta és egy H e s s nevű svájci tudós végzett erre vonatkozólag érdekes kísérleteket. A kísérletezéshez célszerűen szerkesztett villamos hőmérőt használt. Ennek segítségével megállapította, hogy a méhek olyan nagy meleget fejlesztenek, hogy a méhesomó közepén a hőmérséklet a 40 fok meleget is elérheti télen.

A téli védekezéssel vehetjük meg a helyes gyümölcsértékesítés alapjait! Az erdélyi gyümölcstermelő gazdaközönség ősszel rendszerint elajda alma-termését, úgy, hogy november, december hónapban már nincs a termelőknél gyümölcs. Pedig tulajdonképpen akkor kezdenek a gyümölcsárak emelkedni. Ennek az oka abban keresendő, hogy a termelők nem védik fáikat a kártevők ellen és a gyümölcsök így fergesek és emiatt nem tarthatók jól el. Az 1931. év télutolján már Erdélyben is megjelent a külsőre gyönyörű, de egyébként kalarábé ízű, kaliforniai alma, amelyért 70—100 leit fizettek, míg a mi almánknak alig emelkedett 12—20 leig az ára kilogrammonként a fergesség miatt. Az összes kártevők ellen való védekezés elkezdésének ideje a tél. E téren tanácsal és utmutatással válaszbélyeg beküldése esetén díjtalanul szolgál az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala, Kolozsvár, Attila-utca 10.

Baromfiárak Udvarhelyen.

Tyuk 25—35, csirke, 15—30, ruca 30—45, sovány liba 50—70, kövér liba 70—120, pulyka 70—100 lej darabonként.

Piaci árak Brassóban.

Termény árak: Buza 290-320, rozs 240—260, sörárpa 270-300, takarmányárpa 240—260, szemes kukorica 200—220, nagyszemű lencse 300—400, fehér paszuly 300—400, krumpli 100-130 lej mázsánként.

Takarmány árak: Préselt széna 150—160, laza széna 110—120, szalma 60—70, korpa 150—170 lej mázsánként.

Állat árak: Hizott ökör 12-14, kövér sertés 10-12 lej élősúlyban különként. Igás ökör 12—16, igásló 8—16, kocsiló 24—35 ezer lej páronként.

Piaci árak Temesváron.

Terményárak: Buza 220, kukorica 200, zab 280, árpa 240, repce 560, korpa 280 lej mázsánként.

OLCSÓBB LETT A DISTOL-EXPRESS!

Darabja 10 lei.

Egyetlen darab Distol Express beadása után biztosan meggyógyul a mételyes juh.

Ovakodjunk utánzatoktól!

A valódi Distol Express fekete; minden darabra ezüstös betűvel rá van nyomtatva a Distol szó.

Kapható gyógyszerárakban, drogériákban.

Főlerakat: Spodheim és Társa București, 2. Bulev. Elisabeta 55.

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Nehéz helyzetben....

Vannak az életben olyan helyzetek, amikor semmi sem segít az emberen, csak az, ha megőrzi a hitet, ha követni tudja az apostoli tanácsot: „A háborúság békekésztürést nemez, a békekésztürés pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet, a reménység pedig nem szégyenit meg.“ Ha sötét éjszaka egy ember földön halad át és tomboló vihar támadja meg, mennydörög és cikázik felette az ég, a sötét sötétség borítja el, zuhog a zápor és a cecsegő, ropogó fák között ott áll az a páányi ember, mit tud csinálni? Hinni, tünni és várni. Még egy gyufaszálat sem gyujthat meg, hogy annak világosságánál keressen ös-
 nényt, amely kivezeti kétségbejítő helyzetéből, hiszen a tomboló szélvihar ezt a kicsiny világosságot is azonnal eloltja. Várnia kell és remélnie kell. A hívő ember azonban nyugodtan és reménykedő kitartással vár, mert tudja, hogy ugyan az az Isten ragyogtatja fel a világra a tündöklő napfényt, hozhatja el számára is az öröm és a béke csendjét, a hazaérkezés boldog örömét, akitől jött a vihar, a szenvedés és a fájdalom. Ezért a hívő ember alkében sohasem némul el az a biztatás, amelyről egy szép magyar egyházi ének beszél: „Neked mindig, ha ég borul, e hit szolgál gyámolul, Istentől jön a zivatar és Isten mindig jót akar.“ Nehéz helyzetben ilyen hitre van szükségünk. Az emberiség leg-
 jobbjait, ami népünket is a legnehezebb és legváltóságosabb helyzeteken, szakadékokon, mindig ennek a hitnek az akkori helyzetben megmagyarázhatatlan szent vakmerősége segítette át. Ha történelmünk lapjait tekintjük és keressük azt a titkos erőt, amely annyi küzdelem, annyi nyomoruság és kétség között megtartotta népünket, meg fogjuk állapítani, hogy népünk megmaradásában egyik legfontosabb tényező a kitartó hitnek elemezhetetlen, de mégis felmérhetetlenül nagyjelentőségű ereje volt, mert a hit adta mindig a reménység vallomását a szívekbe: „Az nem lehet, hogy annyi szív és oly szent akarat, a lábába sorvadozzanak egy átoksúly alatt.“ A hit tette kitartásában, tünnésében, bizalmában

és áldozatkészségében mindennel dacoló erővé a magyar helytállást.

Nagy népek, hatalmas nemzetek a társadalmi és gazdasági válság rettentő szorongásai között vívódnak. Ha a nagyok és hatalmasok így szenvednek, mennyivel gondterheesebb és szomorubb a mi kicsiny népünknek élete és tegyük azt is hozzá, hogy mennyivel reménytelenebb? Bizony nem lehet csodálkozni azon, ha népünk helyzete és sorsa felett gondolkozva megindul a szívünk, mint megindulnak az erdő fái, a szél miatt. Ha körül tekintünk a világ hatalmas népeinek seregén és feltesszük a kérdést: Mit jelent a világban a mi maroknyi népünk, szívünk megdöbben a remegő félelem kétségbeesésétől. Mire számíthatunk és mit remélhetünk? Mit tehetünk mi az egész világot érintő nagy problémák megoldásáért? Valóban nehéz helyzetben vagyunk. A hasonlat, amelyre utaltam teljesen jellemzi helyzetünket. Az elmúlt esztendő nagy gondjai, kérdései átjöttek az új esztendőbe is és kitudná megmondani, hogy ez az új esztendő nem hoz-e még újabb terheket és nehézségeket? Hogyan álljunk meg a nehézségek között? Hittel, türelemmel és reménységgel. A tomboló viharban mit segített volna azon az emberen, ha elveszíti a türelmét, ha kétségbeesik, vagy félelmében öngyilkos lesz? A viharban meg van a maga rendelt ideje, ki kell azt várni. A gondviselés bölcsessége, a szenvedés éjszakájára a legal-
 kalmasabb időben elhozza mindig a kiengesztelődés és békekészt hajnalát is és csak, aki kitartott a viharban, az tudja igazán, boldogan megbecsülni és hálaadással köszönteni a felkelő napot. Ez a kitartás legyen a mi újévi magatartásunk. Bizzunk abban, hogy a népek közötti megértés, a szeretet lelke, a lelkiismeret felelőssége már ébredszik és higyük azt, hogy e csodatevő erővel fogják oszlatni a felhőket és elhozzák az emberiség, a mi népünk számára is az olyan régóta várt derüesebb és boldogabb idöket.

„Magyar Nép“-et terjeszteni magyar kötelesség!

Mulaffató

HA ÉP A GYÖKER.

*A nép a nemzet gyökere:
Remény, erő, élet...
Szeressétek a népet!*

*Gyökérből szökken sudárba a fa
S ha ép a gyökér: lombba is borul
És a nemzet él halhatatlanul.*

Szeressétek a népet!

Ürmösi Károlyné.

A szabadságharc emlékei.

Regényszerű, érdekes olvasmány *Br. Bánffy Jánosné*nak a napokban Kolozsvárt, a Minervánál megjelent *emlékirata* 1848—49-i élményeiről. Irónője igazi magyar nagyszony volt, tele szabadság- és fajszeretettel. Még 1857-ben megírta 1848—49-i élményeit. E művében főleg a kolozsvári 1848-i tavaszi eseményekről, s ugyanazon év őszétől a marosvásárhelyi és Szászrégen vidéki mozgalmakról ad rendkívül érdekes színes és igaz képeket. Tiszta, közvetlen, őszinte elbeszélése az olvasónak élvezetet és tanulságot nyújt, s az irónőnek a magyar emlékirat-irodalomban annyiival inkább örök emléket állít, mert eddig ez az 1848—49-i nagyidők *egyetlen magyarul írott női emlékirata. Ebből az érdekes műből közöljük a következő kedves részleteket.*

A nagybajuszu huszár.

Ez az esemény 1849 tavaszán történt Marosvásárhelyen.

— Szobalányom jelenti, hogy egy altisztet szállásoltak hozzám, és éppen ebéd ideje lévén, béküldöm étkét szobájába. Ő köszönetet izen nekem, azon megjegyzéssel, hogy ma fáradt lévén, szobájában eszik, de holnap velem szándékozik ebédelni. Megvallom, egy kisé meghökkentem izenetén, mert ámbár a gögöt ostobaságnak tartom, mégis nagyon irtózom a miveletlen társaságtól, altisztnél pedig nem lehet várni valamely magasabb miveltséget, és annál kényelmetlenebbül éreztem magam, mivel férjem nem volt

otthon. Azonban meglátogatott *Dobozi*, és magyar katonák vitézségéről lévén szó, mondja, hogy azon altiszt is, ki nálam va szállva, egy valóságos hősi tettet vitt véghe *Galiciából*, hol ezrede állomásozott, átszökött egy kis csapattal Magyarországra, temérde veszélyek közt. Tehát nem untam többé h napi ebédem, mert nők előtt semmi sem b vonzóbb erővel, mint a vitézség. Meg is hivatám annak idejébe. Belépik hősom, egy isz nyu nagy kipödrött bajusszal, s így köszön bé:

— Hogy tetszik a Ténsasszonynak bajuszom?

Kissé megütödvén köszöntésén, egyke vüleg mondám:

— Elég nagy, de nem az érdekel, hanem az uraknak hőstettje és megvallom azért kívántam Önnel esmerkedni.

— Mégis mit tart bajuszomról a Ténsasszony? — üze tovább rögeszmejét vitézen

— Bizony, — mondám türelmetlenül, — többet tart arra a haszontalanságra, mint bámulatos hőstettjére; de elő kell beszélni nekem, mint történt az, még szót sem engedek el belőle.

— De, hogy ne tartanék többet reá? — viszonzá egész egyszerűséggel vitézem — hiszen a mit én tettem, sok mások megtetté mindjárt csak velem husz legény; de a bajuszomnak nincs párja az egész hadseregben. Hogy ne lennék hát büszke reá?

Azután további unszolásomra s kérdezősködéseimre ennyit tudék kivajni belőle, nőtótos kiejtéssel, igen furesán, ily formán beszélt:

— „Kossuth irt nekünk, hogy otthon dolgozunk. Mink mondtuk, hogy kiki seperjen maga háza előtt; hagyjuk el az idegen földö végezzük otthon dolgunkat. A kapitányunk is, ki német volt, hivatuk magunkkal. Ő mondta: fel kell azt előbb jelenteni Lembergbe, a ezredesnek. Mink feleltük: kérem alásan, a igen késő lesz, mink indulunk mindjárt. Ő mondta: jól van hát, hanem itt kell hagyni lovat és fegyvert. De kérem alásan — feleltük mink — a katona nem lehet fegyver nélkül; azután mink lovas katonák vagyunk, nem járhatunk gyalog és megsarkantyuztuk lovakat és elindultunk. A kapitány pedig feleltette a dolgot az ezredesnek: az küldött nyomunkba utánunk egy sereg katonát, de bajosan érhatték utól, mert a lengyel ural

akarták szökésünket és hogyek felé vezetettek a zsidókkal. Egyszer mégis előnkbe kerültek egy hidnál, nem akartak átbocsátani, hanem verekednünk kellett, és mikor láttuk, hogy még sem mehetünk át a hidon, a vízbe ugratunk és átúszunk, és már most itthon vagyunk és mindent örömezt teszünk, mit parancsolnak.“

Ily egyszerűen beszélt el nagy bajszú vitézem hőstettét. Másnap ismét meghívattam ebédre; de ő gyermekded őszinteséggel válaszolt, „hogya köszöni meghívásom, hanem ő bizony nem tudja miért, mert nem vagyok

büszke, hanem mégis nagyon *zsenirozva* érzi magát velem, — e volt kitétele, — azért nem is fog nékem többet addig udvarolni, míg a gazda haza nem jön. Meg is tartá szavát, csak egyszer gyűlt meg a bajom vele, egy bálban, hol mindenképpen egy csárdást akart eljárni az ifjuasszonykával. Hol van ő most? Melyik csatában hult el, mint vitéz, vitéz társaival, melyik börtönben senyved, vagy hol tengeti árva életét, mint csonka honvéd? — Beh bátran harcoltak magyar katonáink, s mily kedélyes otthonsággal érezték magokat tűzhelyeinknél, mint család tagjai.

Apróságok • Adomák

Boszorkányos gyorsaság.

Egy Schmidt nevű ausztráliai ember ruha készítési gyorsasági versenyen vett részt. A juhok megnyírása, a gyapju feldolgozása és szövetté való átalakítása egy óra 32 percig tartott. A szövetet a gyárból 4 és fél perc alatt elvitték egy sydneyi szabóhoz, ahol 13 perc alatt kiszabták és megvarrták a ruhát. Schmidt a ruhát azonnal fel is vette. A juhok megnyírásától a ruha felvételéig tehát összesen 1 óra és 50 perc telt el.

Per a részletfizetésre vásárolt feleség miatt.

Egy délafrikai szerezcsen érdekes keresetet nyújtott be a Fokvárosi törvényszékhez. A szerezcsen család címén vádat emelt az öccse ellen, aki azt ígérte, hogy feleséget szerez neki részletfizetésre. Azt mondta neki, hogy a szépséges szerezcsen menyasszonyért a szülők két borjut követelnek. A szerezcsen a vételár felét, tehát egy borjut át is adta a közvetítőként szereplő öccsének azzal az ígérettel, hogy a másik borjut lakodalom után fogja megadni. A lakodalmon azonban a menyasszony nem jelent meg, mert a közvetítő meg-

szkött a borjuval. A csalárd testvért a bíróság hat hónapi börtönre ítélte.

Rendben van a számadás!

Első szomszédasszony: Ne haragudjék, hogy a tyukom átment a maga kertjébe és ott kapirgált.

Második szomszédasszony: Nincs semmi baj, a kutyám azóta már széttepte a maga tyuját.

Első szomszédasszony: Akkor rendben van minden, a fiam autója most gázolta el a maga kutyáját.

Fordulat.

Dicséri eladó házát egy ember:

— Kitünő ez a ház, kérem, szép a kilátás az ablakaiból, kert van hozzá és ami a fő, egészen a vizparton fekszik.

— Én nem szeretem a vizet — mondja a vevő.

— Nem? Derék dolog. Tessék csak megnézni, milyen messze van a víztől ez a ház?

Előrelátás.

Szabóinas: — A mesterem meghagyta, hogy addig ne mozduljak el innen, míg ki nem tetszett a számlát egyenliteni.

Az adós: — Ugy? De vajjon rád fog-e majd ösmerni, ha körszakállal mégis vissza hozzá?

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadást fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt, (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakis azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van.

L. I. A cementeserép átázásának oka az, hogy a gyárban nem látták el a cserepek felső lapját vízhatlan cementmázzal. Cementhabarccsal ezt a hibát utólag nem lehet kijavítani. Vízhatlanná lehet tenni a cserepeket, azonban hidegen felmázolható, gyorsan megkeményedő bitumenszerű mázzal, amely az építőanyagkereskedésekben többféle elnevezés alatt kapható (inertol, stb.). Ha a cserepek felső lapja sima, úgy aránylag kevés anyaggal, illetve költséggel lehet a víztelenítést elvégezni. Nagyon egyenetlen felület mellett azonban sok anyag fogy és ezért költséges ez a szigetelés és emellett hátránya, hogy a tető fekete színű lesz. Előbb kis felületen próbálja ki az ajánlott mázolás és csak akkor, ha az elért eredménnyel a költség arányban áll, mázoltassa be az egész tetőt.

G. I. A friss besztercei szilva, amit karácsonykor az asztalra adtak, nem külföldi származásu, hanem nálunk termelt. A besztercei szilvát ugyanis jól el lehet tenni télire a következő módon: Fehér viaszot összeolvasztunk kevés faggyuval. Körülbelül hétszer annyi fehérviaszot kell venni, mint faggyut. A megolvasztott és gyengén langyos anyagba egyenként bemártjuk a besztercei szilvát és egyenként papirba csavarva, a pincébe korpa vagy fűrészpor közé rétegenként hordóba vagy ládába elrakjuk. Más fajta gyümölcsöt is lehet ilyen módon tartóssá tenni. A gyümölcsön levő viaszréteg ugyanis megakadályozza, hogy a romlást okozó gombák megtámadják a gyümölcsöt. Különben a besztercei szilvát más képpen is meg lehet őrizni télire. Szokták vízmentesen záró edényekbe rakva mély kut vizébe engedni. Így is sokáig eláll. Harmadik módja, amelyet már lapunkban ismertettünk is, hogy a szilvával megrakott fát sarjuval borítják be. Télen, mikor a sarju lekerül a fáról, a szilvákat ép állapotban le lehet szedni.

B. L. Miután levelében a helységnevet nem tüntette fel, így kérdésre a választ a következőkben adjuk meg. Meg kell nézni a telekkönyvben, hogy milyen irat alapján kebelezték be a tulajdonjogot az édesanyja nevére. Akkor aztán válaszolhatunk Önnek. A nyugdíjhoz azonban a gyermekeknek semmi köze.

M. L. Gyulafehérvár. Olyan hordóba, amelyikben vörösbor volt, nem tanácsos, különösen finomabb minőségű fehér bort önteni. Ha mégis ilyen hordóba akarja fehér borát tartani, a vörösbor festőanyagát ki kell oldania a hordóból. Járjon el a következő módon. 20 liter forró vízbe tegyen 3 kg. mosósódat. Ezzel a folyadékkal jól öblítse ki a hordót. Más módon is meg lehet a hordó vörösségét szüntetni. Vegyen oltatlan meszet, a hordó minden hektoliterére kb. egy kávéskanálnyit. Ezt a meszet aprítsa be a hordóba és öntsön rá kevés vizet. Ezután hengeresse jól meg a hordót és az

eljárást ismétlje meg. Bármint szinteleníti hordóit, utána alaposan és többször öblítse ki azokat vízzel. Ismételjük, finom, fehér bor eltartására a vörös boros hordót nem ajánljuk.

B. I. A szemüveget leghelyesebb selyempapírossal megtisztítani. Amennyiben más selyempapírt nem kap, nagyon megfelelő erre a célra a cigaretta papíros. Cigaretta papírral szemüvegének üvegeit jól megtisztíthatja.

Szerkesztői üzenetek

Amint a multheti számunkban már közöltük olvasóinkkal, a második naptárexpedíciót rövidesen befejezzük. Ez alkalommal azon előfizetőink részére küldjük ki a naptárt, akik a múlt év végéig már beküldték hátralékaikat. Miután a második expedíciót néhány napon belül befejezzük s utána azonnal megkezdjük a harmadikat, a hátralékosoknak alkalmat adunk tartozásaik kiegyenlítésére, mert ha a pénzt legkésőbb január végéig beküldik, a könyvnaptárt minden körülmények között elküldjük részükre.

Előfizetőink közül már eddig is többen kerestek fel levélileg, sőt személyesen is s biztosítottak bennünket lapunkhoz való ragaszkodásukról. Sőt a mai néhez helyzet dacára új előfizetőket is gyűjtöttek. Ezen barátainknak ezuton is köszönetet mondunk fáradozásaikért s kérjük többi olvasóinkat is, hogy az újév kezdetén sok bajaik közepette se feledkezzenek meg lapunkról s új előfizetők bejelentésével, valamint a hátralékaik beküldésével legyenek segítségünkre, hogy a sulyos időkn könnyen áthaladjunk. Az új előfizetők gyűjtőinek ajándékkönyvet adunk, de kérjük barátainkat, hogy a bejelentéssel együtt az előfizetési díjat is küldjék be, mert ez esetben az új előfizetőknek is megküldjük a naptárt.

L. I. Kisnyires, Dr. P. L. Kézszárazpatak, A. F. Medesér, B. Bölön, B. H. S. Selénd, Sz. Buzaháza, Sz. Gy. Szilágyköve Cs. I. Tölgyes, S. S. Kézdiszerlélek, T. G. P. Nagykapus, Sr. Nagybánya, P. A. Csikzsögöd.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatókért fogadják mély tiszteletüket, hálaikat és köszönetüket. Bizalommal kérik és várják további eredményes támogatásukat.

Szék. Névtelen levelekre ne válaszolunk.

A következő befolyt pénzek nyugtázzuk: Magyar Párt és J. Györöd 170—170, V. J. Bord 170, A. P. és A. J. Kisbábor 170—170, L. A. Lőrincréve 170, K. J. Vadász 175, Cs. B. Maro nagylak 175, B. A. Tövis 175, S. Székelyhid 160, G. J. Albi 170, D. L. Tornya 175, Hitelszövetkezet Simonyifalva 581, K. P. 170, Bályok 175, Zs. J. Mezőtelegd 170, S. M. Árpád 175, S. J. Apáca 170, E. M. Bareaufalu 175, Sz. I. Gy. mesbükk 170, S. S. Mádéfalva 170, K. I. Csikdelne 175, F. P. Józsefalva 175, B. A. Hadikfalva 170, K. J. Bethlen 175, P. F. Kök 305, Cs. Z. Bitá 175, K. I. Száraajta 160, B. A. Páké 175, Id. K. Kovászna 170, K. Gy. J. Tor 175, J. J. Bibarefalva 190, Sz. Páké 175 lej.

Aprohirdetésesek

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. A hirdetés keresők részére 20 szóig 5 lej. Előfizetőknek minden szó vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Két tenyészképes siementhalbika, 3 évesek, eladók. Dr. Szathmári Miklósnál Sándulesti—Szindjud. Turda.

A szerkesztésért felelős

GYALLAY DOMOKOS

Első romániai falusi baromfitenyésztő szövetkezet

AVICULTURA**Cădăciu-Kadács.**

P. u. Simonesti. Judetul Odorheiu—Udvarhely megye.

Magas hozamra, tehát haszonra tenyésztett

Fehér amerikai Leghorn,
Vörös Rhode Island,
Fehér Erdélyi kopasznyaku,
Khaki Cambell és
Pekingi kacsátenyészállatait után beszerezhetők, tenyész-
tojások, naposcsirkék és kacsák, növen-
dékállatok és tenyészkakasok.

Árjegyzék kívánatra ingyen!

Olcsó és megbízható beszerzési forrás!

Szövetkezeteknek árengedmény!

Január 11-én délután 5 órakor lesz

a kolozsvári Mentők 1 millió lejes főnyereményének húzása!

Tekintettel az újévi ünnepre a hatóság a Mentősorsjáték
húzásának napját **január 11-re** halasztotta.Ez az intézkedés üdvös abból a szempontból is, hogy
így még alkalma nyílik a közönségnek sorsjegyvásárlással
az egymillió lejért való közdelemben január 11-én résztvenni.

Mentősorsjegy Intézőség.

Szőrme festő üzem

Kolozsvár, Strada Väii (volt Patak-u.) 6. szám

Fest és kikészít különböző színben férfi és női kabátok,
bundák, lábzsákok, kocsitakarók bélelésére alkalmas
bárány, juh, kecske bőroket hosszuszálú kivitelben,
továbbá csikó, gidó és hasi bőroket. — RÓKÁT az
összes divatszínekben és minden másfajta vadbőrt. —
Régi szőrmeket, bundát, boát, muffot bármilyen színre
átfest, tisztít, fehérít. — Őz és szarvasbőrt kikészít
zsircszerzéssel ruha, keztyű, autótörlő célokra. Gyártmányai
fényesek, lágyak, könnyűek!

Bérfestést és bércszerzést olcsón vállal

Vidékre utánvétellel szállít.

Kérjen árajánlatot.

BLASKÓ MÁRIA:

„Hódolat Szent Erzsébetnek.”

Ünnepélyanyagok műkedvelői
és iskolai ünnepségekhez. —
Tartalma: 8 vers, egy melodráma
11 színdarab, Szt. Erzsébet élet-
rajza és öt ünnepi beszédvázlat.
A tartalmas könyv ára csak 130 LA pénz előzetes beküldésére portó-
mentesen küldi aMINERVA könyvesbolt Cluj—
Kolozsvár, Str. Regina Maria 1.
(volt Deák Ferenc-utca.)**Transsylvania Bank
R.-T.
CLUJ-KOLOZSVÁR**

Fiókiintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosújvár,
Maroshéviz,
Ditró,
Mócs,Gyergyószentmiklós,
Csikszercda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségei:

Aranyosgyéres.

Elfogad betéteket, leszámítol
váltókat és bárhova teljesít át-
utalásokat, meghitelezéseket

A

Keleti Újság

Erdély

legolvasottabb magyar lapja.

Tartalmas. Megbízható.
Szórakoztató.Az Országos Magyar Párt
hivatalos lapja.

Rendelje meg a

PÁSZTORTŰZ

szépirodalmi és művészeti képes folyóirat-ot.

Előfizetési díj:

Egész évre... 500 L. Félévre..... 260 L.

Negyed évre 140 L.

Kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár,
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5 szám
Kérjen mutatványszámot!

MEGJELENT

„ERDÉLY TÖRTÉNETE“

Irtá: Jancsó Benedek.
Kiadásra rendezte: Gyallay Demokos.
Kiadta a „Minerva” Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részv.-Társ.
A 390 oldalas könyv ára 80 lei.
Megrendelhető a kiadónál Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám alatt.
Aki megakarja ismerni az erdélyi magyarság külön nemzeti életét, aki történelmi öntudaton alapuló erkölcsi erőt, erős tevékeny nemzeti érzést óhajt meríteni, az nem nélkülözheti Jancsó Benedek örökbecsű művét.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 7. sz.

Fiókkintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilágycseh
Jibou-Zsibó és Zălau-Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagyenyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek
Uioara-Marosujvári fiókkintézete. —

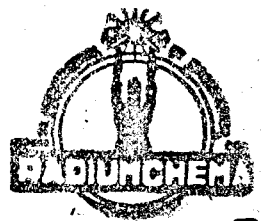
Saját tőkék:

60,000.000 lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel és külföldre a legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely!

**Miért használja
súlyos hasadójja
golyvája ellen**

csak a St. Joachimsthal „Radiumchema” kompressort!

Mert számtalan gyógyhatásán kívül minden más kezeléssel szemben az az előnye, hogy:

1. magát a baj okát szünteti meg,
2. a pajzsmirigyeket normális működésre készíti,
3. a fokozott és csökkent jódkiválasztást regulálja,
4. a golyvát visszafejleszti,
5. idegességet szüntet,
6. szívdobogást szüntet,
7. szapora érverést szüntet,
8. emésztési zavarokat gyógyít,
9. a kedélyhangulatot lényegesen megjavítja stb. stb.

Ovakodjunk silány utáztatoktól! Felvilágosítást és prospektust díjtalanul kaphat: Kolozsmegyei körzetvezető-ségnél Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 5. sz. (udvarban.)

A St. Joachimsthal „Radiumchema”
romániai igazgatósága, Arad, Bulev. Dragalina No. 12.

Ha sikert akar elérni, hirdessen
a

„Magyar Nép”-ben!